SĂ NE REDOBÂNDIM ISTORIA SAU DESPRE UNGARIA ROMÂNEASCĂ

Andrei GROZA, doctor, conferenţiar universitar

I want to mention here, that those who affirm that the Goths were German people and the Huns were Turkish people or other people say these without any arguments; they simply repeat what was written in XVII—XIX c. by the foreign historians who making up the history of their people, hid or did not want to show the real history, because this was not convenient for them. But we, recommend you to analyze the old sources, written by the contemporaries of those times and only then you will find who tells the truth.

Conform celor scrise de istoricii musulmani din evul mediu, Gardizi şi Hudud al'alam şi acceptate de ceilalţi istorici perşi şi arabi, în secolul al IX-lea al e. n., teritoriul din nordul şi estul Mării Negre era populat de un neam numeros care vorbea limba „rumă" (rumână — n. n.)[1].

Câţi din cetăţenii noştri ştiu despre aceasta? Sunt sigur că foarte şi foarte puţini.

De unde, în secolul al IX-lea, pe un asemenea imens teritoriu a apărut populaţie românească şi unde a dispărut? De ce tac istoricii contemporani, de ce practic, nu vorbesc nimic despre situaţia descrisă mai sus? Răspunsul, probabil, constă în faptul că cele relatate de istoricii de atunci nu se încadrează în tabloul istoric care ni s-a descris până acum şi/sau nu există interes.

Noi, care studiem istoria românilor de mai mulţi ani şi care am ajuns la alte concluzii decât cele cunoscute, vom încerca, în continuare, să răspundem la întrebările de mai sus şi totodată să expunem propria viziune asupra istoriei românilor din perioada secolelor I—XIV, perioadă, practic necunoscută de români şi nu numai de români.

Aşa dar, ştiind, că cel puţin, de la începutul secolului I-îi al e.n. până în secolul de care vorbim, pe acele locuri nu au venit şi nu s-au aşezat cu traiul alte neamuri, iar că la începutul mileniului I-îi al e.n. întreg teritoriul dintre Dunărea de Mijloc şi munţii Caucaz era populat de geto-daci (de fapt ei toţi erau geţi, însă cei dintre Dunărea de Mijloc şi Nipru, la acea perioadă, mai erau numiţi şi daci — n.n.), nu putem trage decât o singură concluzie şi anume că atât neamul acela din nordul şi estul Mării Negre, cât şi limba vorbită de el, erau de origine geto-dacă şi nu latină.

1 Заходер Б.Н. *Каспийский свод сведений о Восточной Европе*, Т.II., М., 1967, с. 53—54.

Această concluzie mai este confirmată și de faptul că geto-dacii din această mare regiune nu au fost cuceriţi de romani niciodată și deci nu au putut fi romanizaţi, ceea ce înseamnă că ei neîntrerupt au vorbit limba lor strămoșească. Romanizarea dacilor nu rămâne decât o poveste, fiindcă romanii biruindu-l pe Decebal n-au pus stăpânire decât pe a zecea parte din pământurile acestora sau pe a douăzecea parte din pământurile tuturor geţilor, altfel spus, 95% din teritoriul geto-dacilor (sau din geto — daci — n.n.) niciodată nu a fost cucerit de romani (din contra, după cum veti vedea dacii împreună cu tracii vor prelua conducerea în cadrul Imperiului Roman — n.n.). Despre ce fel de romanizare a dacilor poate fi vorba?

Constatarea faptului că geto-dacii, strămoșii noștri, nu au fost cuceriţi de romani (pierderea a 5% din teritoriu pe o perioadă de 170 de ani nu înseamnă cucerire a unui neam — n.n.) și deci nu au fost romanizaţi, ne duce la altă concluzie și anume, că limba noastră, limba geto-dacă, la acea perioadă era soră cu limba romanilor — limba latină. Aceasta se confirmă și de alte lucruri descrise de istoricii din acele timpuri (la această problemă vom mai reveni — n.n.).

Spunând toate acestea și bazându-ne pe mai multe izvoare vechi scrise, în care direct sau indirect și-au găsit oglindire evenimente, date, nume din secolele I—XIV, legate de istoria celor ce au trăit pe aceste pământuri, am tras niște concluzii care în situaţia când se mai întreabă cine suntem noi, moldovenii, și din ce neam facem parte, le consider necesar a le aduce la cunoștința tuturor, în speranţa că cunoscând adevărata istorie a strămoșilor noștri, am răspunde, în cunoștință de cauză, o dată și pentru totdeauna la întrebarea de mai sus și anume că suntem români, iar aceasta ne-ar da dreptul istoric și nu numai istoric, să gândim și să acţionăm ca români.

Așa dar, lucrările, puţinele lucrări ale istoricilor de atunci, din acea perioadă îndepărtată, ne dovedesc că la începutul mileniului I-îi al e. n., pe imensul teritoriu ce cuprindea Peninsula Apenină, centrul și nordul Peninsulei Balcani, pământurile de la Dunărea de Mijloc prin nordul Mării Negre până la munţii Caucaz, Peninsula Anatolică, unele regiuni din Africa de Nord și Orientul Apropiat, locuia un singur neam, divizat în mai multe comunităţi, dar care vorbea o singură limbă, cu unele mici deosebiri regionale, însă toţi se înţelegeau între ei fără translator. Cea mai mare divizare era în romani, adică în cei care trăiau în Imperiul Roman și barbari, cei care trăiau în afara imperiului. La rândul lor romanii se împărţeau în italici, traci, ilirici, panoni, cartaginezi ș.a.m.d., iar cei din afara imperiului în daci (cei care trăiau între Dunărea de Mijloc și Nipru — n.n.)și geţi (cei care trăiau între Nipru și munţii Caucaz) și care de asemenea se divizau în multe alte comunităţi mai mici sau mai mari.

Comunitatea cea mai puternică era cea a italicilor, care de-a lungul secolelor a reușit s-ă supună cea mai mare parte a consângenilor lor de la sud și est, iar împreună cu aceștia să preia controlul asupra mai multor neamuri străine.

Cu toate că în anul 106, după cum am menţiona mai sus, romanii reușesc să înfrângă armata lui Decebal și să preia controlul asupra unei părţi mici din teritoriul dacilor, majoritatea absolută a acestora au rămas liberi, la fel ca fraţii lor, geţii, care erau destul de numeroși și care împreună vor începe o ofensivă masivă împotriva imperiului.

Criza politică care a început în anul 235 a dus la înlăturarea italicilor de la conducerea statului roman și preluarea acesteia de către tracii din Balcani și dacii care către această perioadă, în rezultatul mai multor războaie, populau o bună parte din teritoriul din dreapta Dunării și care nu se deosebeau prin nimic unii de alţii, iar împreună aveau în armata romană cele mai numeroase și puternice legiuni. Înlăturarea italicilor a dus, corespunzător, la schimbarea împăraţilor proveniţi din Italia sau din altă parte, cu cei proveniţi din Tracia sau Dacia din dreapta Dunării. Astfel, începând cu această perioadă și până la căderea Constantinopolului în anul 1453, aproape toţi împăraţii romani au fost de origine dacă sau tracă. Împăratul Galerius (306—311), de origine dac a declarat public că nu acceptă ca imperiul să fie numit roman și că acesta trebuie să se numească Imperiu Dac[1].

Aceste schimbări începute in prima jumătate a secolului al II-lea de rând cu altele care au urmat în alte domenii au dus la aceea că către începutul secolului al IV-lea centrul vieţii militare, culturale și chiar economice al statului se mută completamente în Balcani. În anul 330 împăratul Constantin, care de altfel era dac și el[2], încununează rezultatele obţinute de traci și daci mutând capitala statului din oraşul Roma în orăşelul Bizanţ, ulterior numit Constantinopol, de pe malul european al strâmtorii Bosfor, adică instalează noua capitală pe teritoriul traco-dacilor.

Către sfârșitul secolului. al IV-lea, bogăţiile care se acumulaseră în această parte a imperiului i-a făcut pe goţi, urmașii dacilor, aparte sau împreună cu hunii și alanii, urmaţii geţilor din nordul și nord-estul Mării Negre care continuau s-ă rămână divizaţi în diferite formaţiuni statale și să poarte nume diferite, să întreprindă noi incursiuni în partea dreaptă a Dunării, deseori ajungând până la zidurile Constantinipolului (după înfrângerea din anul 106, dacii și-au pierdut rolul dominant între geţi și locul lor a fost schimbat treptat de alani (sec. II—IV), goţi (sec. III—IV), huni (sec. IV—V), avari (sec. VI—VII), bulgari (sec. VII—X, XII—XIV), ruși (sec. IX—XIII), unguri (sec. XI—XVI) — toţi fiind de același neam (despre faptul cum s-a întâmplat că bulgarii, rușii și ungurii de astăzi ne-au furat numele strămoșilor noștri și îl poartă ei și cum istoria noastră medievală o dau drept istorie a lor am arătat anterior în altă lucrare și vom mai reveni). Războaiele fratricide dintre bizantinieni, urmașii tracilor, dacilor, italicilor și confraţii lor goţi, huni și alani au fost foarte grele și sângeroase care au pricinuit pagube materiale importante și au dus la moartea a sute de mii sau chiar milioane de oameni.

Aici aș dori să menţionez, că acei care afirmă că goţii au fost de neam german iar hunii de neam turcic sau de alt neam, fac acest lucru fără argumente, ei pur și simplu repetă cele scrise

În secolele XVII—XIX de istoricii străini care alcătuind istoria neamurilor lor au ascuns sau nu au vrut să arate istoria adevărată, fiindcă nu le convenea. Noi însă,

1 Lactantius, *Despre felul în care au murit prigonitorii* // Izvoarele istoriei României, Bucureşti, 1970, vol. II, p.7.

2 Constantin Porfirogenetul, *Despre provincii* // Izvoarele istoriei României, vol. II, p.671.

vă recomandăm să analizaţi izvoarele vechi, scrise de contemporanii acelor timpuri şi după aceea veţi constata cine spune adevărul.

Despre faptul că goţii, hunii şi alanii au fost urmaşii geto — dacilor şi vorbeau aceeaşi limbă cu cei din Constantinopol şi deci toţi erau de acelaşi neam ne vorbesc câteva izvoare, noi însă în acest articol facem trimitere doar la trei şi anume: „Getica" lui Iordanes (485 — deceniul şase al sec. al VI-lea) care spune expres că goţii sunt daci şi că hunii îşi trag rădăcinile din goţi; „Istoria romană" a lui Amianus Marcellinus (330—400), fost ofiţer în armata romană, care ni-i arată pe alani ca geţi şi că toţi cei care locuiau între Dunăre şi Don sunt de un singur neam; „Istoria Bizanţului" a lui Priscus Panites care în anul 448 a luat parte la o solie bizantină trimisă la curtea lui Attila şi care menţiona că oamenii acestuia adunaţi din tot nordul şi nord-estul Mării Negre atunci când au nevoie să vorbească cu romanii, adică cu cei din Constantinopol, folosesc limba, sau a hunilor, sau a goţilor, sau a ausonilor (a italicilor — n.n.)[1].

În ceea ce priveşte strămoşii noştri direcţi, urmaşii dacilor din Carpaţi şi din jurul acestora, spre sfârşitul secolului. al IV-lea, făcând parte din marea comunitate a goţilor, încep a fi numiţi gepizi. Hunii reuşesc să-i supună si s-ăi ţină sub control de la sfârşitul acestui secol până la mijlocul secolului următor, după ce gepizii devin liberi timp de peste 130—140 de ani. La sfârşitul secolului al VI-lea ei cad sub controlul avarilor care de asemenea se trăgeau din mare familie a geţilor de lângă Caucaz.

Aici aş dori să menţionez că în pofida tuturor invaziilor comunităţilor nomade, strămoşii noştri niciodată n-au abandonat completamente pământurile lor, ei întotdeauna au avut ca refugiu Carpaţii. O parte din cei veniţi, care nu erau aşa de numeroşi, amestecându-se cu cei de pe loc, rămâneau aici pentru totdeauna şi acest amestec de rude avea loc pe întreg teritoriul ocupat de acest neam. Credem necesar de accentuat că centrul acestui „roi" de rude de la începutul secolului al IV-lea până la începutul secolului al XIII-lea a fost oraşul Constantinopol, care în toată această perioadă a fost oraş al romano -traco -dacilor şi în care întotdeauna s-a vorbit o limba comună, care convenţional poate fi numită traco-dacă, adică română veche. În ceea ce priveşte limba greacă, apoi ea a înlocuit limba latină, începând cu secolele VI—VII şi era vorbită numi ca limbă oficială-limbă a religiei ortodoxe, la palat, la fel ca şi latina, în tot evul mediu, la toate curţile ţărilor europene (dacă în aceeaşi perioadă la curţile din Germania, Anglia şi alte ţări se vorbea şi se scria în limba latină-limba religiei catolice, aceasta nici de cum nu însemna că populaţiile acestor ţări erau latine şi nu existau germani, englezi ş.a.m.d. — n.n.). Ca o dovadă aparte, că în secolul al VI-lea în Imperiul Bizantin se vorbea în limba română veche, ne servesc cele relatate de Teofilact Simocata (sf. sec. VI — mijlocul sec. VII) şi Theophanes Confessor (mijlocul sec. VIII — 818), care au scris că armata bizantiniană în timp ce săvârşea noaptea un marş împotriva avarilor, auzind strigătul unui ostaş „torna, torna frate" a primit

1 Priscus Panites, *Despre soliile romanilor la cei de alt neam* // Izvoarele istoriei României, vol. II, p. 265.

aceasta ca o comandă de retragere și a început a se retrage[1]. Deci, statul în care armata vorbește în limba română, căci „torna, torna frate“ se spune numai în română, nici de cum nu poate fi grec (aici mai pot fi aduse și alte argumente — n.n.).

În anul 796, după înfrângerea avarilor de către franci, daco-gepizii din Carpaţi, adică strămoșii noștri, în frunte cu cneazul Crumus nu numai că devin independenţi, dar și preiau controlul în fostul stat al avarilor, adică asupra celorlalte comunităţi daco-getice de la est de Carpaţi și asupra celei mai mari părţi a slavilor de răsărit. Mai mult chiar, ei își lărgesc teritoriul, incluzând în componenţa noului stat Crimeea și așa numita Bulgarie de la sud de Dunăre, populate de asemenea de urmașii geto-dacilor. Bizantinienii, nevăzând nici o deosebire, inclusiv de limbă, dintre cei veniţi din Carpaţi și așa numiţii bulgari, au continuat să-i numească pe toţi bulgari, de asemenea și noul stat ce cuprindea teritoriul de azi al Ungariei, României, Republicii Moldova, Ucrainei de până la Nipru, Crimeei, Bulgariei până la munţii Stara Planina, a rămas să fie numit tot Bulgaria. Însă oamenii, comunitatea lui Crum, încep a se numi „rumâni“, de la prescurtarea numelui Crum-rum ceea ce mai însemna de culoare roșie închisă, rumână iar ţara lor — Rumânia (denumirea de „România“a fost acceptată la 1859, crezânu-se greșit că noi ne tragem rădăcinile de la niște daci romanizaţi, dar care de fapt nici nu au existat).

Așa dar, numele de rumân și Rumânia începe a fi folosit din prima jumătate a sec. al IX-lea. Dacă bizantinienii continuau să numească Bulgaria, imensul stat de la nord, în care toată populaţia era de același neam, apoi izvoarele arabe și persane îl numesc Rum, Rumânia (anume de atunci și alte neamuri, inclusiv slavii, până în prezent, continuă să scrie și să numească statul românesc- Rumânia și nu România, iar pe români-rumâni n.n.). Foarte interesant, că aceste izvoare arată că și, celelalte teritorii dintre Nipru și Caucaz care nu intrau în Rum, în secolele IX—XIII erau populate de comunităţi care vorbeau limba „rumână“, ceea ce dovedește încă o dată că acolo au locuit în continuu neamul geţilor. Să nu uităm că sub controlul rumânilor au nimerit și o parte mare a slavilor de răsărit de până la orașul Novgorod de azi.

Mai târziu la sfârșitul secolului al IX-lea comunitate unogundurilor, urmași ai geţilor (huni) locuitori între Nipru și Caucaz împinși de atacurile pecinegilor se retrag împreună cu maghiarii care le erau vecini spre munţii Carpaţi, de unde cu permisiunea regelui bulgar (rumân) Simeon pleacă și se așează cu traiul: maghiarii în Câmpia Panonică de partea dreaptă a Dunării, iar unogundurii (geţii) — pe malul stâng al Dunării până la râul Tisa.

Nu mult după aceia, după moartea regelui Simeon statul bulgar (rumân) se destramă. La aceasta au contribuit tendinţele separatiste ale cnezilor și susținerea acestora de către împăraţii din Constantinopol, care vedeau în statul rumân un rival de moarte. Astfel către sfârșitul secolului al X-lea pe teritoriul fostului stat rumân Bulgaria/Rumânia apar mai multe formațiuni statale. Una din formațiuni fondator

1 Teofilact Simocata, *Istorii* // Izvoarele istoriei României, vol. II, p. 539; Theophanes Confessor, *Cronografia* // Izvoarele istoriei României, vol. II, p. 605.

al căreia se consideră cneazul Ștefan (1000—1038), la sfârșitul secolului al XI-lea începe a se numi Ungaria, de la numele unogundurilor.

Acesta reușește să-i mențină sub controlul său pe maghiari și pe o parte din slavii de sud. În izvoarele scrise bizantiniene statul lui Ștefan și a urmașilor lui de rând cu numele de Ungaria mai este numit și Dacia. Aici aș vrea să menţionez că nu există nici un izvor scris din acea vreme care ar confirma că numele de „unguri" îl purtau maghiarii.

Odată cu consolidarea și lărgirea teritoriilor noului stat, ungarii, caută să-și legifereze existenţa. Astfel, în anii 1077—1083, pe timpul regelui Ladislau, pentru prima oară a fost scrisă istoria statului și așa cum era de așteptat ea a început cu cneazul Ștefan[1]. Statul începe a fi numit Ungaria iar rumânii de aici — unguri, ca urmași ai geto — unogundurilor.

Aici am dori să mai aducem câteva argumente care ne dovedesc că numele de unguri îl purtau rumânii. Astfel, Ana Comnin, descriind campania din 1087 a pecinegilor împotriva bizantinienilor menţiona că în rândurile acelora se găseau mulţi daci în frunte cu conducătorul lor Solomon, rege ungur între anii 1063 — 1074[2]. Tot Ana Comnin, vorbind de niște ceremonii la palatul imperial ne arată că erau prezenţi solii regelui Coloman din Dacia (rege ungur în anii 1095—1114)[3].

Primul care s-a întitulat rege al întregii Ungariei a fost Coloman. În timpul acestuia sub stăpânirea regilor unguri (rumâni) se aflau toţi maghiarii și o parte mare a slavilor de apus.

În secolele XI—XIV, capitale, centre administrative ale statului rumân Ungaria au fost oraşele Arad, Timișoara, Oradea și alte orașe românești. Tot aici printre cei de un sânge cu ei erau îngropaţi și regii rumâni. Astfel, la Oradea au fost îngropaţi Ladislau și Ștefan al II-lea[4]. Or nu este cunoscut nici un caz când un neam care se află la conducerea statului și-ar îngropa regii printre străini.

În secolele XII—XIII regii Ungariei rumâne ca și alţi regi din Europa au dus războaie cu rumânii din Bulgaria din stânga Dunării, cu sârbii, cu bizantinienii, cu pecenegii, cu cumanii, cu slavii de apus și de răsărit. În Ungaria, pe parcursul întregii perioade s-au luptat tacit cele două curente religioase: catolicismul și ortodoxismul. S-au construit orașe și sate, au fost create opere de artă, s-a dezvoltat învăţământul și știința, toate în limba latină, ceea ce se făcea în toată Europa. Ungaria avansa de rând cu toate celelalte state europene.

La sfârșitul secolului al XIII-lea, Ungaria rumână slăbită considerabil după invazia tătaro-mongolă, este afectată de dezmembrarea feudală. În anul 1301 moare regele Andrei al III-lea care nu avea urmași. Ca rezultat se accelerează procesul de divizare a ţării. Adunaţi pentru a alege un nou rege, după cum era de așteptat, cnezii rumâni nu

1 История Венгрии, Т. I., М., 1971, с. 267.

2 Анна Комнина, *Алексиада*, М., 1965, с. 203.

3 Ibidem, c. 530.

4 N. Iorga, *Istoria românilor,* vol.III, București, 1993, p.12; I.Dumitriu-Snagov, *Monumenta Romaniae Vaticana*, București, 1996, p.20.

reușesc să convină asupra unii persoane care ar corespunde intereselor tuturor. După mai mulţi ani de ceartă, cu încăierări armate, la insistenţa Papei de la Roma, în anul 1308 majoritatea acestora cad de acord ca la tronul ţării să fie invitat Carol Robert de Anjou, un străin, catolic, dar care după mamă era român. Înaintând candidatura acestuia, Papa spera că el va fi primit de români ca fiind român iar de maghiari ca fiind catolic. Însă cea mai mare parte din populaţia ţării, românii, care erau ortodocşi, n-au dorit să-l recunoască pe Carol de Anjou ca rege. Cneazul din Transilvania Ladislau Can care avea „în păstrare" coroana regală a restituito abia în 1310[1]. Cei mai aprigi dușmani ai noului rege au fost românii din Muntenia în frunte cu voievodul Basarab, care era încurajat și sprijinit de regii români din Bulgaria. În anul 1330 Basarab reușește chiar să obţină o victorie asupra trupelor trimise de Carol de Anjou.

Folosindu-se de faptul că regii Ungariei erau antrenaţi în luptele interne din Italia și Germania, voievozii Munteniei se comportau ca niște domnitori independenţi. La rândul său regele Ludovic, urmașul lui Carol de Anjou, care era catolic și nu se simţea prea bine printre români, în anul 1350 își mută reședința în orașul Buda[2], pe malul drept al Dunării, între maghiari, care îl sprijineau și care în felul acesta sperau să iasă de sub controlul românilor. Treptat, la cele mai importante posturi în stat încep a fi numiţi maghiarii.

La sfârşitul anilor 50 — începutul anilor 60 ai secolului al XIV-lea de sub controlul efectiv al regelui din Buda ies și voievozii moldoveni susţinuţi de regii din Polonia. Românii rămaşi sub sceptrul lui Ludovic adică în statul rumânesc Ungaria nu mai alcătuiau majoritatea în stat. Pentru a reduce în continuare posibilităţile românilor de a se afla la cârma statului, în anul 1366 Ludovic, prin act regal îi lipsește de titlul de nobil pe românii care nu erau catolici[3], iar dacă nu deţineai acest titlu nu aveai dreptul de a ocupa nici o funcţie de stat. De aici încolo majoritatea posturilor în stat, în Ungaria, trec în mâinile maghiarilor. De la sfârșitul secolului al XIV-lea numele de„ungur" tot mai mult începe a se asocia cu cel de „maghiar" (românii dintre Carpaţii de Sud și Dunăre încep să-și zică munteni, cei dintre Carpaţii de Est și Nistru — moldoveni și doar o parte nu prea însemnată din cei din Transilvania, în pofida celor întâmplate de-a lungul secolelor continuau să-și zică „români" și care mai târziu în secolele XVI—XVII, au dat motiv istoricilor, care nu știau de ce aceștia se numesc români și de ce limba lor este asemănătoare cu limba latina, să concluzioneze greșit, că aceștia sunt daci romanizaţi — n.n.). În secolul al XV-lea românii din Ungaria, folosindu-se de luptele interne au încercat să preia din nou controlul asupra ţării, dar fiind în minoritate n-au reușit decât pe o perioadă nu prea mare, pe timpul lui Iancu de Hunedoara și Matei Corvin.

În anul 1541 după ce Buda a fost cucerită de turci, după ce anterior Muntenia, Moldova și Transilvania au trecut sub controlul acestora Ungaria rumânească dis-

1 Istoria românilor, Iași, 1996, p. 68.

2 Енчиклопедия советикэ молдовеняскэ, vol. I., Chișinău, 1970, p. 505.

3 N. Stoicescu, *O falsă problemă istorică — discontinuitatea poporului român pe teritoriul strămoșesc*, București, 1993, p. 50.

pare ca stat. Mai târziu, după eliberarea în 1686 a Budei de către austrieci, Ungaria ca formaţiune statală este restabilită, numai că în componenţa acesteia a intrat doar teritoriul populat de maghiari. Din această cauză, mai târziu, atunci când maghiarii încep să-şi scrie istoria, copiază întreagă istorie a Ungariei românești ca pe o istorie proprie, a lor, a maghiarilor, ceea ce constituie un fals cras. Iată de ce astăzi maghiarii își zic maghiari iar statul și-l numesc Ungaria dar nu Maghiaria.

Ce s-a întâmplat cu românii după secolul al XVII-lea este lucru cunoscut.

P.S. Celelalte părţi din istoria medievală a noastră, printre care istoria Imperiului Bizantin(imperiului traco-dac din secolele IV—XV), istoria Bulgariei rumâne din secolele VII—XI, XII-XIV, istoria Rusiei rumâne din secolele IX—XIII, la fel, ni s-au furat de către greci, bulgari și ruși dându-le drept istorii ale neamurilor lor, lăsându-ne fără istoria noastră din secolele III—XV.

În această situaţie suntem obligaţi să ne redobândim istoria naţională, care a fost măreaţă și totodată tragică.

După cum se vede evenimentele care au avut loc 650 de ani în urmă, nu cred, că trebuiesc sărbătorite. Din contra acestea pot fi numai regretate, fiindcă ele au contribuit în mare măsură la destrămarea, apoi dispariţia statului rumânesc Ungaria.